

Seljabúskapur á norðanverðu Snæfellsnesi

Rannsóknir í Helgafellssveit og Stykkishólmsbæ
sumarið 2011

Ásta Hermannsdóttir og
Sindri Ellertsson Csillag

Fornleifafræðistofan

Markmið rannsóknarinnar

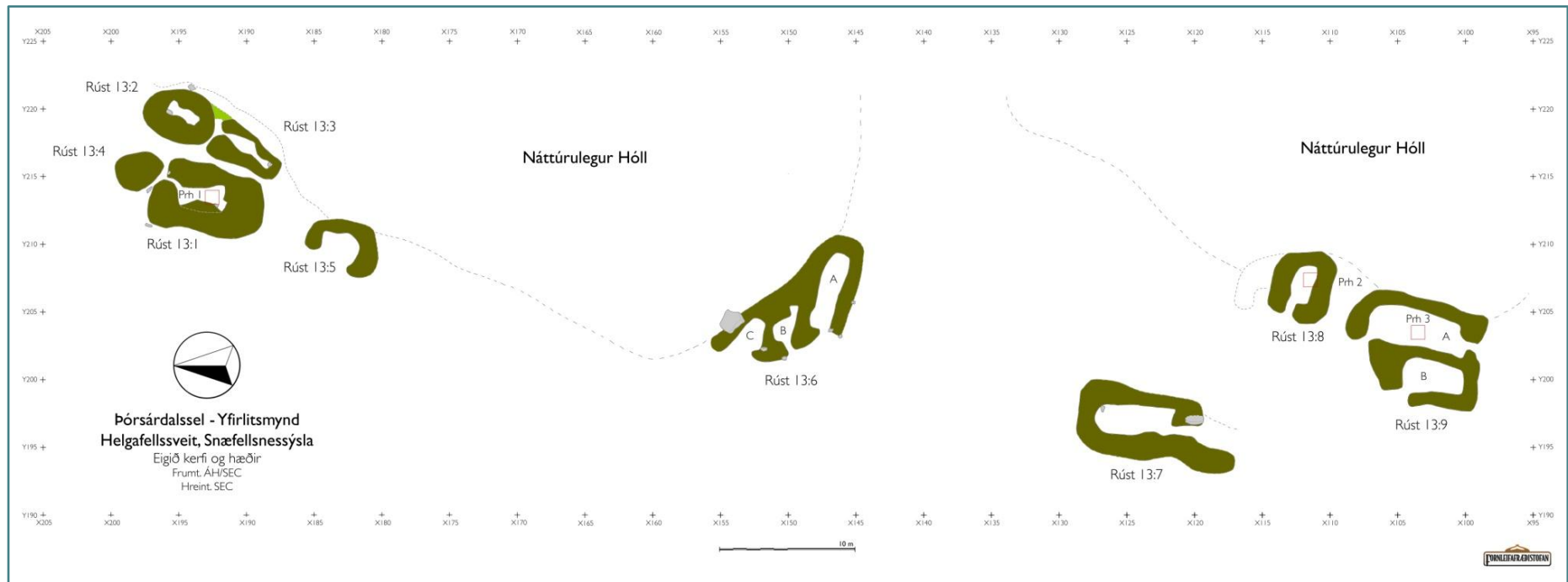
- Staðsetja selstöður á norðanverðu Snæfellsnesi og skrá rústir þeirra
 - Rannsaka aldur nokkurra útvalinna með prufuholum
 - Skoða staðsetningar í landslagi
 - Hugsanleg aðföng
 - Húsagerð og tengsl hennar við aldur
-
- Lokamarkmið: fullrannsaka eina selstöðu með uppgreftri

Sumarið 2011

- Helgafellssveit og Stykkishólmsbær
- 19 meintar selstöður kannaðar á vettvangi
 - 18 í Helgafellssveit
 - Ein í Stykkishólmsbæ
- 84 fornleifar skráðar á vettvangi
- Þrjár prufuholur grafnar í meinta selstöðu Hrása í Þórsárdal

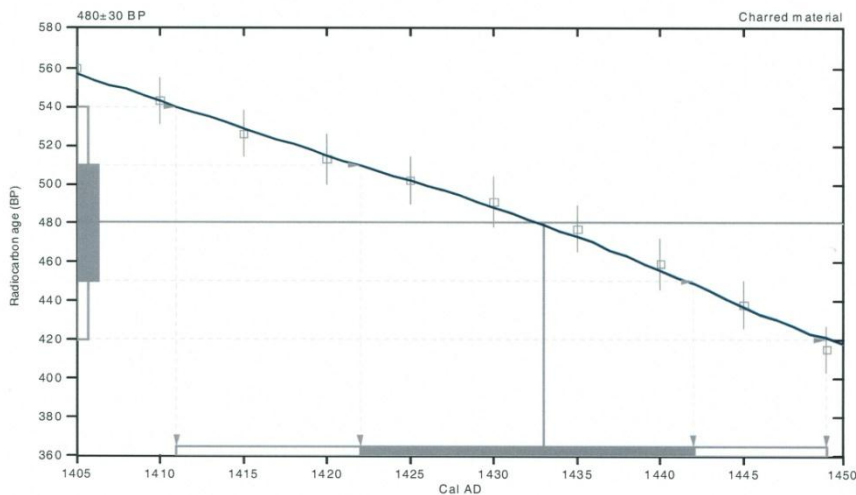

Selstaða í Þórsárdal

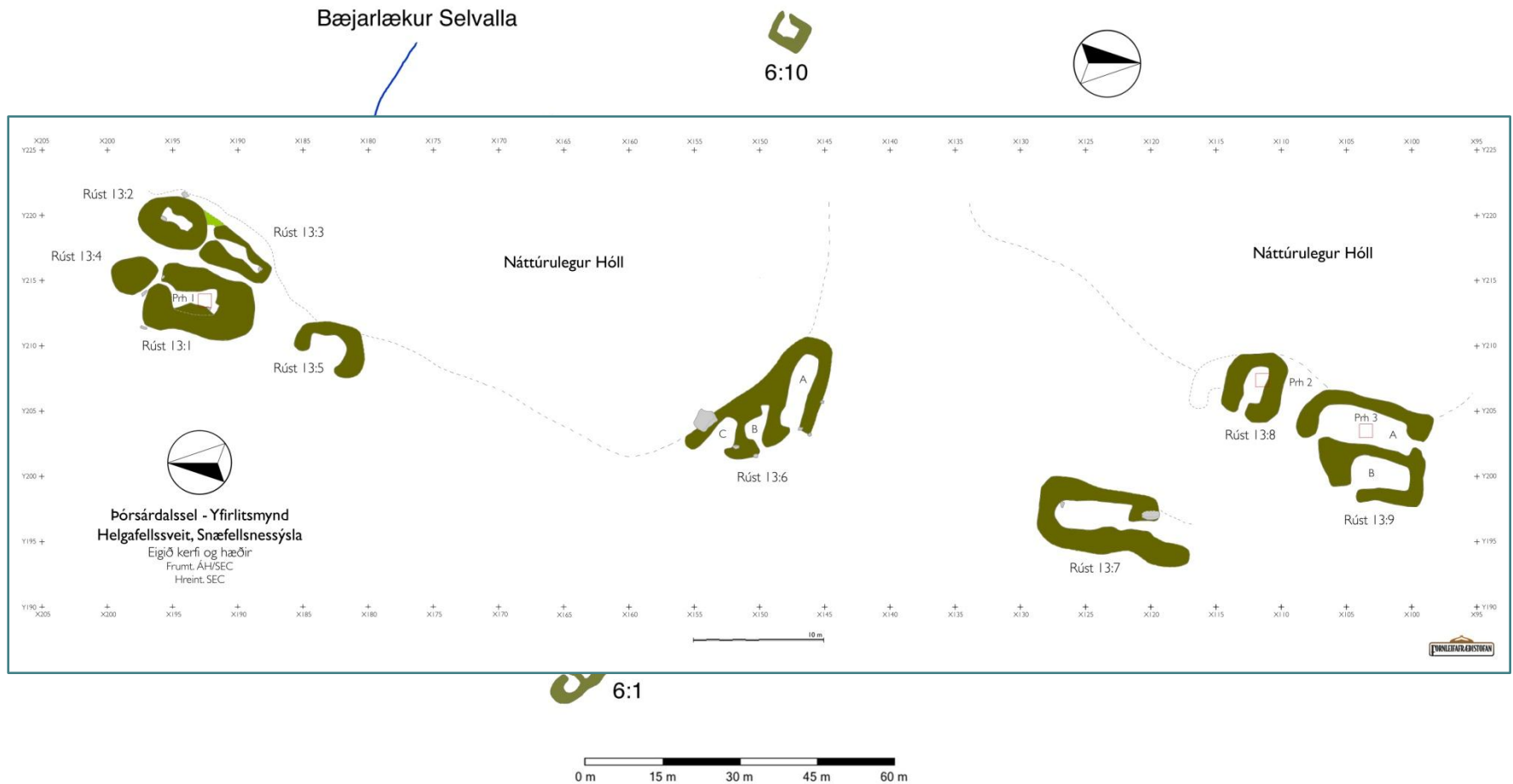

Prufuholur: aldursgreining

- Tvö sýni:
 - Rúst 1: 1520-1580/1630-1660
 - Rúst 8: 1410-1450

Selstöðurnar í Helgafellssveit - I

- Margar rústir og fleiri en ein kynslóð selja: t.d. Selvellir og Þórsárdalssel

Selstöðurnar í Helgafellssveit - II

- Fáar rústir, með marghólfa aðalrúst: t.d. Helgusel og Oddnýjarsel

Selstöðurnar í Helgafellssveit - III

- Fáar, stakar rústir: t.d. Gautsstaðagrófarsel og Seljar

Selstöðurnar í Helgafellssveit - IV

- Selstöður sem seinna byggjast upp sem býli: t.d. Selvellir, Seljar og Seley

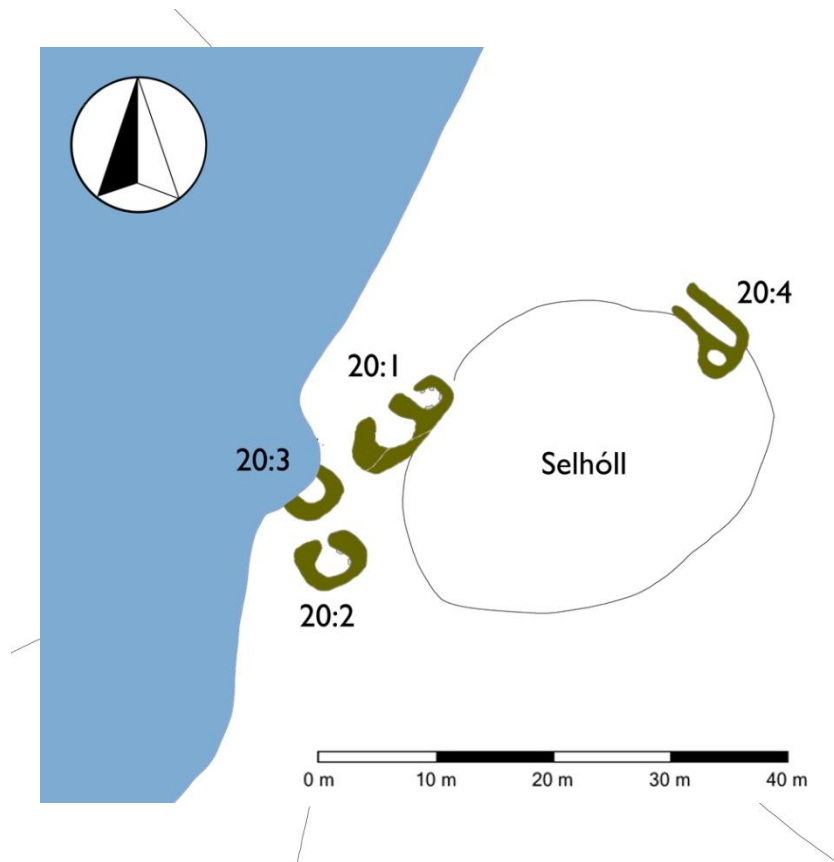
Selstöður í bráðri hættu

- Seljadalur og Selhólar

Húsagerð og aldur

- Tvær megingerðir:
 - A) Marghólfa aðalrúst ásamt öðrum rústum – Yngri gerð
 - B) Margar stakar rústir (eina eða tvíhólfa) – Eldri gerð
- Dæmi um gerð A: Helgusel, Svelgsársel efra og Oddnýjarsel
- Dæmi um gerð B: Gautsstaðagróf, Seljar og Akureyjarsel

Staðsetningar og aðföng

- Algeng staðsetning: undir brekkurótum/fjallshlíðum við læk/á – á jaðrinum
- Nálægir beitarhagar
- Rennandi vatn

- Önnur aðföng:
 - Hrís/eldiviður/kol
 - Slægjur
 - Fiskur
 - Mýrarauði
 - Fjallagrös
 - O.fl.

Næstu skref verkefnisins

- Halda áfram skráningu vestur eftir nestinu
 - Næst vonandi Grundarfjörður og Eyrarsveit, mögulega meira
- Prufuholur og aldursgreiningar á fleiri stöðum
 - T.d. Seljum og Gautsstaðagróf
 - Reyna að finna elstu selstöðu Helgafellssveitar

Hvað er seljabúskapur?

- Hefur hugtakið seljabúskapur sömu merkingu á öllum tímum?
- Upphaf seljabúskapar: nauðsyn eða menningarlegt fyrirbæri?
- Má rekja breytingar á seljabúskap til breytinga á búskaparháttum almennt?
- Höfum við skilgreint seljabúskap of þröngt?
- Samspil heimajarðar og úthaga – útstöðvar eftir aðföngum.